

**Yashoda Girls' Arts & Commerce College,
Nagpur**

Department of Pali

Assignment

Session: 2018-2019

Subject: Pali Compulsory

Yashoda Girls' Arts & Commerce College Nagpur.

Kunda S. Bagde.

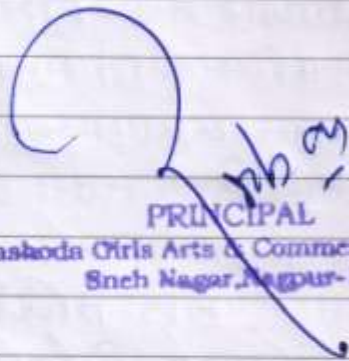
Class: 2 Year

Sem: 4

Sub: Pali Literature (Assignment)

"Rashmi MAM"

Academic Session - 2018-2019

PRINCIPAL

Yashoda Girls Arts & Commerce College
Bach Nagar, Nagpur-45

३* रठपाल सुल्लंया सारांश लिखतः =>

उत्तरः

रठपाल सुल्लंया हा पाठ मज्झिमनिकाय या ग्रंथातील असून यामध्ये मनुष्यांच्या चार हाती विणधी राजा कौरव्य राष्ट्रपालास सांगतो. राजा कौरव्य जेव्हा येर राष्ट्रपालास भूगोचिर गैथील उदयानभूमित जेव्हासठी जातो तेव्हा थुळ-कोठील गावातील प्रधानाचा पुत्र असलेल्या येर राष्ट्रपालास पाहून राजास फार आश्चर्य वाटते. तेव्हा कौरव्य राजा राष्ट्रपालास म्हणतो की, मनुष्यांना वेगान्या चार प्रकारच्या हातीमुळे ते बेघर होवून प्रवर्जित होतात. तुम्ही कोणत्या कारणाने प्रवर्जित झाले आहात. पुढे राजा राष्ट्रपालास मनुष्यांना वेगान्या हाती सविस्तरपणे सांगतो की,

- १) महाभारतयुद्धामुळे मनुष्य कुठल्याही भोगांचा यथेच्छ लभ घेऊ शकत नाही, यामुळे तो बेघर होवून प्रवर्जित होतो.
- २) जर तुम्हाला मनुष्य दुष्ट रोगाने ग्रसिल असले तर तो प्रवर्जित होतो.
- ३) जर कोणी पुरुष आणि फार श्रीमंत असले व नंतर काही कारणाने तो विधने झाल्यास निराश होवून प्रवर्जित होतो.
- ४) जर तुम्हाला व्यक्तीने जातेवाडिक मित्र काही कारणामुळे त्याच्यापासून दूर झाल्यास तो व्यक्ती प्रवर्जित व्हाऊन करतो. अशाप्रकारे मनुष्यांच्या जिवनात वेगान्या या चार हातीमुळे तो प्रवर्जित होतो.

थावर येर राष्ट्रपाल राजा कौरव्यास धर्म साधनेची भगवंतानी दिलेल्या उपदेशाप्रमाणे चार कारणे सांगतो.

- १) भगवंतानी सांगिलेल्याप्रमाणे हा संसार हळूहळू नष्ट होत आहे. लसेच तो विनाशी आहे,
- २) या संसारामध्ये कोणीही सुरक्षित नाही, कारण येथे प्रत्येकास संरक्षण नाही.
- ३) ह्या संसारामध्ये कोणीही आपले नाही, कारण प्रत्येकाचा

या हा संसार लूळीने युक्त आहे. अनुष्याने किलीही धन प्राप्त केले तरी लें त्याला कमीच वाळे.

अगवंतानी सांगितलेल्या या चार उद्देशामुळे भेर राष्ट्रपाल प्रवजित झाला. राष्ट्रपालने सांगितलेले हे चार उद्देश राजाला सुद्धा योग्य वाटतात. राजा कौरव्य या चार उद्देशांना सविस्तरपणे समजवून सांगतांना म्हणतो की, राजा किंवा सामान्य अनुष्य आपल्या लूळीला पूर्ण करवयासाठी आपले झमपले आपूढ्य घालवितात व अक दिवस ते मृत्यूला प्राप्त होतात. मृत्यु मृत व्यक्तीचे नाले वाईक, मित, त्या व्यक्तीची कुठल्याही प्रकारे भक्त करून त्यांची मृत्यू शांबवू शकत नाही. मृत व्यक्ती स्वतः सोबत त्याची संपत्ती लेशज जावू शकत नाही कुठलाही व्यक्ती धनाने दिष्टासि होत नाही. किंवा म्हातारपणही शांबवू शकत नाही, मुख्य व्यक्ती स्वतःच्या मुख्यतेमुळे लूळीच्या जाळ्यात फसतो. परंतु ज्ञानी व्यक्ती लूळीमुळे विचलित होत नाही, म्हणूनच प्रजा ही धनापेक्षा श्रेष्ठ आहे. ज्याप्रमाणे पुण्यादा चोर-चोरी करतांना पकडल्या वेळमास त्याला त्याची शिक्षा मिळते. त्याचप्रमाणे पापी अनुष्यांना त्यांच्या पापकर्मची शिक्षा मिळत असते. ज्याप्रमाणे झाडाचे कच्चे व पिकलेले फळ वेळी अवेधी पडतात त्याचप्रमाणे या संसारातील बालक व म्हातारे मृत्यूला प्राप्त करतात. म्हणूनच या जन्ममृत्यूच्या फेऱ्यात न पडता. भिक्षुभाव ! सामन्य भाव लस्य-श्रेष्ठ आहे हे जाणून राष्ट्रपाल प्रवजित होतो, अशाप्रकारे राष्ट्रपाल सुत्तात सहज व सोप्या उदाहरणाद्वारे जिवनाची वास्तविकता दर्शविली आहे.

'उरग वग्गा' सारांश लिहा २ =>

उत्तर २

'उरग वग्गा' हा भाग सुलतनिपात या गंधातील असून मात सांपाच्या गुणवेशिष्यांची सुलतना भिक्षूसोबत केलेली आहे.

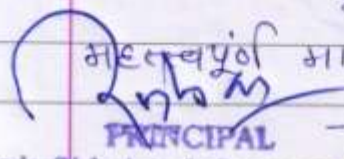
मुम्बादया व्यक्तिला आप चावल अस्ता, त्याच्या शरिरात पसरणारे विष ओषध देवून नष्ट करतात तसेच भिक्षूंनी सुद्धा क्रीडाळा मळ करावे, असे क्रोधरहित भिक्षूच आप जसा जीव आलेली पुनी कातडी टाडून देतो, त्याचप्रमाणे तो या सांसारिक बंधनातून मुक्त होऊन संसारातून पार करतो. पाण्यामध्ये जावून ज्याप्रमाणे सहजतेने कमळ तोडावे.

त्याप्रमाणेच भिक्षूंनी कामकारांचा समूह त्याग करावा भिक्षूंनी तृष्णा आणि अहंकारात सुद्धा नष्ट करावे. उडुंबर वृक्षांवर ज्याप्रमाणे शोधूनही फळ दिसत नाही, त्याचप्रमाणे भिक्षूंना पुनर्जन्मात काहीही तथ्य दिसत नाही. भिक्षूंनी मनात कुठल्याही प्रकारचा क्रोध ठेवू नये. भिक्षूंनी स्वतःच्या मनातील सर्व वाईट गोष्टींना समूह नष्ट करावे.

जो भिक्षू पुढे धाव घेत नाही, अर्थात अलिखित करित नाही, किंवा मागेही वडल नाही, अर्थात आरुस करत नाही, तोच भिक्षू या प्रपंचात (संसारात) योग्य प्रकारे जावून लोभ, आसक्ती, द्वेष आणि मोहरित होवून या सांसारिक बंधनाच्या पार जातो, तसेच ज्या भिक्षूच्या मनात पुनर्जन्माचा लोभ आणि अविद्या तोच भिक्षू आप ज्याप्रमाणे जीव कातडी टाडून देतो. तसेच वाईट गोष्टींचा त्याग करून भिक्षू या सांसारिक बंधनाचा त्याग करतो.

अशाप्रकारे 'उरग वग्गात' भिक्षूविषयी

महत्त्वपूर्ण माहिती दिलेली आहे,

PRINCIPAL

